

GABRIELA, CLAU I CANYELLA

de Jorge Amado - Dissabte 25 de setembre 10.30 h

Jorge Amado (Itabuna, 10 d'agost de 1912 - Salvador, 6 d'agost de 2001) va ser escriptor i polític brasiler.

Va ser un autor molt reconegut al seu país i molt llegit a la URSS, ja que una part de les seves obres tenien un alt contingut polític, comunista, concretament. A més a més, és l'autor brasiler més traduït: les seves obres es poden llegir en una cinquantena de llengües.

Va néixer a l'"hacienda" familiar, una plantació de cacau; escenari que li va inspirar alguna de les seves novel·les. Va créixer, però, a Ilhéus, al mateix estat de Bahía. Va estudiar a Salvador de Bahía i d'adolescent va ser un dels fundadors del grup literari Academia dos Rebeldes, amb l'objectiu de recuperar l'escriptura a Bahía. Va llicenciar-se en Dret a Río de Janeiro, però mai va exercir d'advocat.

Va ser a la universitat on va entrar en contacte amb el moviment comunista, es va afiliar al Partit Comunista Brasiler i va començar a treballar de periodista. Per les seves idees, va ser empresonat i va viure a l'exili entre 1941 i 1942, durant la dictadura de Getúlio Vargas (1937-1945).

Un cop restablerta la democràcia, Amado va ser escollit diputat federal per l'Estat de Sao Paulo. Ell va ser l'autor de l'esmena constitucional que permetia la llibertat de culte: Amado practicava les religions umbanda i candomblé, de la qual va arribar a obtenir un lloc d'honor. Però amb la il·legalització del Partit Comunista al Brasil l'any 1948 va tornar a marxar del país. Primer es va exiliar a París i poc després es va establir a Praga. Durant la seva època a la Unió Soviètica va ser vigilat pel KGB i per la CIA. Finalment, el 1956 es desvincula del partit i torna al Brasil.

L'obra de Jorge Amado es pot dividir en dues etapes diferents. La primera, de 1930 a 1955, s'iniciaria amb la publicació de la seva primera novel·la *El país del Carnaval* (1931). En aquesta primera etapa predomina en les seves obres la temàtica social i política, la lluita de classes i l'opressió de les minories. La literatura li servia en aquests moments per difondre i legitimar les seves idees polítiques. Amb els anys, aquestes idees van ser més presents en els seus llibres, d'aquí que fos tan llegit a l'URSS. Aquesta opció d'escriptura més política li va portar certs problemes i fins i tot les autoritats van arribar a segrestar *Cacau* (1933), una novel·la de realisme social en què exposa les condicions dels treballadors de les plantacions i la lluita de classes.

A partir de 1958, amb el retorn definitiu al Brasil i la publicació de *Gabriela, clau i canyella* inicia la segona etapa, més costumista. Així, en els seus llibres hi trobem personatges més arquetípics i elements folklòrics i fins i tot propis del realisme màgic o fantàstic. Aquest estil literari va rebre el nom de modernisme regionalista. D'aquesta època són les seves novel·les més conegudes i les que li van donar més renom arreu del món.

Diverses obres seves s'han adaptat per al teatre, el cinema i la televisió. *Gabriela, clau i canyella* ha estat adaptada dues vegades a la televisió brasilera i al cinema, la primera de les quals amb Sonia Braga i Marcello Mastroiani com a protagonistes.

Amado és l'autor de ficció brasiler més llegit i va ser membre de l'Academia Brasileira de Letras. Va rebre nombrosos premis nacionals i internacionals i va ser nomenat Doctor Honoris Causa per una desena d'universitats arreu del món. Se l'ha proposat en diverses ocasions per al Nobel de Literatura.

Novel·la (selecció, no necessàriament traduïda):

- *Cacau*, 1933
- *Suor*, 1934 (*Sudor*, Alianza, 1985)
- *Jubiabá*, 1935 (*Jubiabá*, Orbis 1982)
- *Capitães da areia*, 1937 (*Capitanes de la arena*, El Aleph, 2004)
- *Terras do Sem-Fim*, 1943
- *Os subterrâneos da liberdade*, 1954
- *A morte e a morte de Quincas Berro d'Água*, 1959 (*La mort i la mort d'en Quincas Bram d'Aigua*, Lapslàtzuli, 2012)
- *Os velhos marinheiros*, 1961 (*Els vells mariners*, Proa, 1988)
- *Dona Flor e Seus Dois Maridos*, 1966 (*Doña Flor y sus dos maridos*, Alianza, 2008)
- *Tieta do Agreste*, 1977 (*Tieta de Agreste*, Ediciones B, 1998)
- *Tocaia grande*, 1984 (*Tocaia grande: la faç obscura*, La Magrana, 1987)
- *A descoberta da América pelos turcos*, 1994